

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نام درس

آشنایی با معارف نهج البلاغه

سرفصل جلسات

جمعی از اساتید

تنظیم:

آموزش‌های آزاد مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث

بهمن ماه ۱۳۹۴

فهرست

۳	معرفی درس آشنایی با معارف نهج البلاغه
۴	جلسه اول: مقدمه
۴	جلسه دوم: علی (علیه السلام) از زبان علی (علی علیه السلام) (۱)
۴	جلسه سوم: علی (علیه السلام) از زبان علی (علی علیه السلام) (۲)
۵	جلسه چهارم: علی (علیه السلام) از زبان علی (علی علیه السلام) (۳)
۵	جلسه پنجم: معارف نهج البلاغه (۱)
۶	جلسه ششم: معارف نهج البلاغه (۲)
۶	جلسه هفتم: تربیت (۱)
۶	جلسه هشتم: تربیت (۲)
۷	جلسه نهم: فرهنگ (۱)
۷	جلسه دهم: سیاست و حکومت (۱)
۷	جلسه یازدهم: سیاست و حکومت (۲)
۷	جلسه دوازدهم: سیاست (۳)
۸	جلسه سیزدهم: سیاست (۴)
۸	جلسه چهاردهم: سیاست (۵)
۸	جلسه پانزدهم: پیامبری و پیشوایی (۱)
۹	جلسه شانزدهم: پیامبری و پیشوایی (۲) فلسفه بعثت انبیاء
۹	جلسه هفدهم: پیامبری و پیشوایی (۳)
۹	جلسه هجدهم: خداشناسی (۱) خداشناسی و توحید در نهج البلاغه
۱۰	جلسه نوزدهم: خداشناسی (۲) خداشناسی و توحید
۱۰	جلسه بیستم: خداشناسی (۳) خداشناسی و توحید
۱۱	جلسه بیست و یکم: بررسی عرفان در نهج البلاغه (۱)
۱۱	جلسه بیست و دوم: بررسی عرفان نهج البلاغه (۲)
۱۲	جلسه بیست و سوم: بررسی عرفان نهج البلاغه (۳)
۱۲	جلسه بیست و چهارم: اقتصاد (۱)
۱۲	جلسه بیست و پنجم: اقتصاد (۲)
۱۲	جلسه بیست و ششم: اقتصاد (۳)

معرفی درس آشنایی با معارف نهج البلاغه

هدف از این درس، آشنایی اجمالی با معارف نهج البلاغه در حوزه‌های مختلف از قبیل فرهنگ، سیاست، مسائل تربیتی، پیامبری و پیشوایی، فلسفه بعثت انبیاء، عرفان، اقتصاد و معرفی آن امام همام از زبان خود ایشان است. همچنین در این مجموعه به پیش نیازهایی لازم، برای بررسی محتوایی نهج البلاغه اشاره شده است.

موضوعات مطرح شده در سی دی عبارتند از:

مقدمه: آیت الله سید جمال الدین دین پرور

علی(علیه السلام) از زبان علی(علیه السلام): حجة الاسلام و المسلمین دکتر سید کاظم طباطبایی

معرفی نهج البلاغه: حجة الاسلام و المسلمین مهدی غلامعلی

خداشناسی، پیامبری و پیشوایی: دکتر محمد دولتی پارچه باف

عرفان در نهج البلاغه: دکتر بخشعلی قنبری

سیاست، تربیت و فرهنگ در نهج البلاغه: حجة الاسلام و المسلمین احمد غلامعلی

اقتصاد: حجة الاسلام و المسلمین دکتر اصغر هادوی کاشانی

جلسه اول: مقدمه

ضرورت آشنایی با نهج البلاغه

فرازی از نامه امام علی (علیه السلام) به عثمان بن حنیف

جلسه دوم: علی (علیه السلام) از زبان علی (علی علیه السلام) (۱)

رابطه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) با پیامبر (صلی الله علیه و آله) در دوران کودکی
منزلت و جایگاه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) در نزد پیامبر (صلی الله علیه و آله)
نامه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) به عثمان بن حنیف
سطح زندگی حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) به عنوان حاکم اسلامی
شجاعت حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)
دنیا در نگاه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)
عدالت محوری حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

جلسه سوم: علی (علیه السلام) از زبان علی (علی علیه السلام) (۲)

نگاه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) به مردمان
علم حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)
چگونگی برخورد حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) با فتنه نهروان
عدالت محوری حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)
قاطعیت حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)
تأکید حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) بر وحدت مسلمانان
جدیت حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) در حفاظت از بیت المال و دوری از رانت خواری

جلسه چهارم: علی (علیه السلام) از زبان علی (علیه السلام) (۳)

حکومت در نگاه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

رشوه‌گیری و رشوه‌خواری از نگاه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

دنیا در نگاه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

نامه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) به مالک اشتر

مرگ و شهادت در نگاه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

دعای حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

سیاست‌مداری حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

یقین حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

زهد حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

عدالت‌محوری حضرت امیرالمومنین (علیه السلام)

خطبه حضرت امیرالمومنین (علیه السلام) در صفین

جلسه پنجم: معارف نهج البلاغه (۱)

معارف نهج البلاغه

زمینه‌های پیدایش نهج البلاغه

آثار سید رضی

انگیزه تألیف نهج البلاغه

جلسه نهم: معارف نهج البلاغه (۲)

اعتبار نهج البلاغه

بررسی ساختار

چگونگی گزارش نهج البلاغه

توضیحات

شرح ابن ابی الحدید

شرح ابن میثم

جلسه هفتم: تربیت (۱)

پیش نیازهای بررسی محتوای نهج البلاغه

۳. آشنایی با ادبیات عرب

۵. آشنایی با تاریخ

جلسه هشتم: تربیت (۲)

مفهوم تربیت

روش نیکو

راهنما تربیت عقلانی

بنیادهای تربیت عقلانی

روش تجربه اندوزی

مشورت

جلسه نهم: فرهنگ (۱)

تعریف فرهنگ

دگرگونی ارزش‌های اخلاقی

۲. مبارزه با روش‌های ناپسند

دانش پژوهی

۲. همسانی گفتار و کردار

گسترش آموزش و پرورش

جلسه دهم: سیاست و حکومت (۱)

کتابشناسی تربیت

سیاست در اصطلاح

امیرمؤمنان و سیاست

سیاست علوی

اهداف سیاست علوی

جلسه یازدهم: سیاست و حکومت (۲)

اهداف سیاست علوی (۱)

نگاه امانتی

فرازی از خطبه ۱۳۱

اهداف سیاست علوی (۲)

جلسه دوازدهم: سیاست (۳)

مبانی سیاست علوی

موانع عدالت

آسیب شناسی مردم زمان امام (علیه السلام)

جلسه سیزدهم: سیاست (۴)

مبانی سیاست علوی
صداقت و نیرنگ با دشمن
قانون مداری و انضباط اداری
قانون و انضباط اداری
ایستادگی در برابر بی قانونی
میزان تحمل حکومت

جلسه چهاردهم: سیاست (۵)

فرایند مدیریت در حکومت علوی
شاخصه های همکاران شایسته
فرایند مدیریت
فوائد کنترل و نظارت
راه اعتماد آفرینی
منشا اعتماد به مردم

جلسه پانزدهم: پیامبری و پیشوایی (۱)

پیامبری و پیشوایی در نهج البلاغه
نسبت امیرالمومنین (علیه السلام) و رسول الله (صلی الله و علیه و آله)
داستان منقول از زبان امام علی (علیه السلام)
نقل یک حکایت
فلسفه بعثت انبیاء

جلسه شانزدهم: پیامبری و پیشوایی (۲) فلسفه بعثت انبیاء

تحقق میثاق فطرت

اتمام حجت

برانگیختن گنجینه های عقل ها

بعثت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)

ویژگی خاص

نمونه ای از چگونگی برداشت از متن

جلسه هفدهم: پیامبری و پیشوایی (۳)

ویژگی های انبیاء (۱)

ویژگی های انبیاء (۲)

ویژگی های انبیاء (۳)

ویژگی های انبیاء (۴)

ویژگی های انبیاء (۵)

ویژگی های انبیاء (۶)

جلسه هجدهم: خداشناسی (۱) خداشناسی و توحید در نهج البلاغه

خداشناسی و توحید در نهج البلاغه

هدف از برگزاری این کلاس

بخش اول (چرا خداشناسی و توحید را در نهج البلاغه دنبال می کنیم؟)

ویژگی های نهج البلاغه در بحث اعتقادات

الف) بعضی ویژگی های صاحب کلام

ب) بعضی ویژگی های کلام

جلسه نوزدهم: خداشناسی (۲) خداشناسی و توحید

خداشناسی و توحید

فصل اول (بررسی محتوایی)

الف) معرفی خدای متعال از طریق معرفی خدا

- ۱- اظهار عجز و حیرت از معرفت، لا یوصف (ابزار شناخت)
- ۲- اقرار به پایان ناپذیری معرفت
- ۳- روشن و واضح بودن خدای متعال و معرفت او
- ۴- لزوم معرفت فقط از طریق خدا
- ۵- تنزیه و تسبیح در ضمن توصیف
- ۶- بزرگی فقط از آن خدای متعال
- ۷- تحمید در هر حالی و شکر

جلسه بیستم: خداشناسی (۳) خداشناسی و توحید

خداشناسی در نهج البلاغه

۸- ذکر خلقت الهی (مثل خلقت طاووس و خفاش)

۹- تعیین بخشیدن به ذکر حوقله (استعانت)

۱۰- انعام و لطف الهی

۱۱- ارتباط پذیری

فصل اول (بررسی محتوایی)

ب- معرفی خدای متعال از طریق معرفی بنده

۱- اظهار بندگی

۲- دعوت به تقوی

۳- خلیفه خدای متعال

۴- اظهار فقر از باب بندگی

۵- ادبیات به کار گرفته شده در برابر مردم

فصل دوم: بررسی شکلی و روش شناسی

الف- روش بیان

نکته مهم

ب- شکل بیان

بار دیگر نکته‌ای مهم

جلسه بیست و یکم: بررسی عرفان در نهج البلاغه (۱)

ضرورت طرح عمومی عرفان اسلامی

مفهوم عرفان

عرفان در نهج البلاغه

مباحث عرفانی نهج البلاغه

جلسه بیست و دوم: بررسی عرفان نهج البلاغه (۲)

مباحث عرفانی نهج البلاغه

انسان

خدا

وظیفه‌شناسی انسان

جهان

ارزش

وظیفه

مقامات در عرفان نهج البلاغه

ویژگی‌های عرفان نهج البلاغه

بررسی خطبه‌هایی از نهج البلاغه درباره ویژگی‌های دنیا

جلسه بیست و سوم: بررسی عرفان نهج البلاغه (۳)

توصیفات حضرت علی (علیه السلام) از دنیا
نگرش آلی (وسیله) به دنیا
اعتقاد به محل عمل و مسابقه بودن دنیا
تصویر دنیا به عنوان تجارت‌خانه جهان‌نگری علوی
بررسی همه‌جانبه نهج البلاغه در امر دنیا
نگرش عاشقانه به دنیا

جلسه بیست و چهارم: اقتصاد (۱)

اقتصاد در نهج البلاغه
علم اقتصاد اسلامی و مکتب اقتصادی اسلام
ضرورت فراگیری علم اقتصاد
چند مفهوم اقتصادی (۲)
چند مفهوم اقتصادی (۳)

جلسه بیست و پنجم: اقتصاد (۲)

تحلیل هزینه فایده
دو بینش درباره نحوه اجرای عدالت
سیاست‌های مولد این دو هدف
قیمت‌گذاری
سیاست تولید

جلسه بیست و ششم: اقتصاد (۳)

سیاست فقر زدایی در جهت عدالت اجتماعی

علل فقر از دیدگاه نهج البلاغه

فقر زدایی در سه حوزه

وظایف فرد

وظایف جامعه